

Будь обережним на дорозі!

Виховна година

Мета: поглибити знання учнів про правила дорожнього руху; повторити основні правила пішоходів, велосипедистів, мотоциклістів, пасажирів, водіїв; сприяти розвитку мислення, мовлення, пам'яті, навичок поведінки на дорозі; виховувати повагу до оточуючих, увагу, правила ввічливості.

Клас попередньо поділений на групи: 1-а група - «Пішоходи»; 2-а група - «Велосипедисти»; 3-я група - «Мотоциклісти»; 4-а група - «Пасажири»; 5-а група - «Водії».

Кожна група готувала стисле повідомлення про правила поведінки на дорозі, повідомляє про це іншим, дає відповіді на запитання, які ставить їй інша група.

Обладнання: тематичні плакати, жезл, макети знаків, макет світлофору.

Вступне слово вчителя. Ми не можемо уявити свого життя без транспорту, без доріг, світлофорів, пішохідних переходів. Відстані між районами, установами, магазинами такі значні, що подолати їх можна тільки за допомогою транспорту.

Отже, транспорт - наш вірний друг! Але, забуваючи про власну безпеку, нехтуючи правилами дорожнього руху, люди можуть стати жертвою своєї необдуманної поведінки. Адже транспорт може бути не тільки корисним, а й небезпечним, якщо не знаєш правил дорожнього руху.

Виступ групи «Пішоходів»

1) Перехід дороги. Види переходів

Пішоходи повинні переходити проїжджу частину вулиці по пішохідних переходах. Переходи бувають наземні, підземні, надземні.

Наземні - це ділянка проїжджої частини.

Надземні - це перехід над проїжджою частиною.

Підземні - перехід під проїжджою частиною.

Якщо в зоні нема переходу, дозволяється переходити дорогу під прямим кутом у місцях, де дорогу добре видно в обидва боки.

Якщо є світлофор, треба керуватися його сигналами. Переходячи вулицю, треба подивитись ліворуч, а потім, дійшовши до середини, - праворуч.

2) Особливості руху пішоходів за складних дорожніх умов

Коли туман, опади, ожеледь, то виникають складні дорожні умови.

Так, на слизькій чи мокрій дорозі значно погіршується гальмовий шлях ТЗ, це може призвести до наїзду на пішоходів. Окрім того, пішоходів може засліпити світло фар автомобілів. Щоб уникнути травмування, необхідно:

- переходити тільки тоді, коли впевнений, що транспорт знаходиться на достатній відстані;
- не можна переходити дорогу в місцях, де вона має круті повороти;
- у темний час потурбуватися, щоб виділити себе на проїжджій частині чи узбіччі (блискучі предмети, предмети білого кольору).

При переході дороги в умовах недостатньої видимості необхідно оцінити дорожню ситуацію ліворуч і праворуч. І тільки переконавшись у безпеці, переходити дорогу.

3) Запитання для «Пішоходів»

- Хто такий пішохід?
- Назвіть кращих «друзів» пішоходів.
- Де мешкає «зебра»?
- Як може представник ДАІ покарати пішохода за порушення правил?
- Чому не можна переходити вулицю на жовтий сигнал світлофора?
- Що таке «острівець безпеки»? Де він розташовується?
- Чому не можна перебігати дорогу перед транспортом, який рухається?
- З якого боку тротуару повинен ходити пішохід?
- Чи можна читати книжку, коли переходиш вулицю? А їсти?
- Хто повинен поступитись рухом на пішохідному переході: пішохід чи автомобіль?
- Як дізнатись, куди повертатиме транспортний засіб?
- З якого боку треба обходити автобус?
- Якщо поблизу немає машин, чи можна переходити вулицю на червоне світло?
- Що треба робити, коли їде машина швидкої допомоги із сиреною, а світло для пішоходів зелене?
- Чому перехрестя є небезпечним місцем?
- Як треба поводитись на залізничному переїзді?

Виступ групи «Велосипедистів»

1) Правила для велосипедистів

Під час їзди на велосипеді не варто дуже сильно триматися за кермо, дивитись треба не на колесо, а метрів на 5-6 уперед.

Рухатись по дорозі на велосипеді дозволяється особам, які досягли 14-річного віку. Велосипеди мають бути обладнані звуковим сигналом і світловідбивачами. Для руху затемна - включити ліхтар (фару). Водії велосипедів, рухаючись групами, повинні їхати один за одним, щоб не заважати іншим учасникам руху.

2) Велосипедистам забороняється:

- керувати велосипедом з несправним гальмом;
- рухатись по дорогах для автомобілів, якщо поруч є велосипедна доріжка;
- рухатись по тротуарах і пішохідних дорогах (крім дітей до 7-и років під наглядом дорослих);
- під час руху триматися за інший транспортний засіб;
- їздити, не тримаючись за кермо, знімати ноги з педалей;
- буксирувати велосипеди;
- перевозити пасажирів на велосипеді (за винятком дітей до 7-и років на додатковому сидінні).

3) Запитання для «велосипедистів»

- На якому велосипеді небезпечно їздити?
- Чи можна їздити дорогою без світлових засобів?
- Чому не можна їздити на велосипеді тротуарами?
- Чи можна їздити на велосипеді в дощ?
- Що робити, якщо на дорозі є речі, які заважають руху?
- На якій відстані один від одного можуть їхати двоє велосипедистів?
- З якого віку можна їздити на велосипеді дорогами?
- Чому не можна їздити без звукового сигналу?
- Яким світлом має бути оснащений велосипед?
- Чи можна обганяти на велосипеді інші транспортні засоби?

Виступ групи «Мотоциклістів»

1) Загальні правила

До управління мотоциклом допускаються особи, досягли 16-річного віку й мають посвідчення на право управління мотоциклом. Особі, яка навчається управлінню мотоциклом, повинно виповнитись не менше 14-и років.

Перевозити пасажирів на мотоциклі дозволяється тільки в колясці й на задньому сидінні мотоцикла. Не дозволяється перевозити дітей, які не досягли 12-ти років.

2) Правила для «мотоциклістів»

Перед виїздом перевірити гальма, звукову та світлову сигналізацію.

Дотримуватись правил дорожнього руху. Не влаштовувати гонки на швидкість, бути уважними.

Водії мотоциклів, рухаючись групами, повинні їхати один за одним.

При русі затемна необхідно включати фари, стежити, щоби світло відбиваючі деталі були чистими.

Знижувати швидкість на дорозі, укритій піском, льодом чи снігом, на спуску, як що незрозуміла поведінка іншого водія.

Не буксувати інших та не їздити самим на буксирі.

Назавжди забути слово «проскочити»!

3) Запитання для «мотоциклістів»

- Яким повинен бути одяг мотоцикліста?
- З якою швидкістю він має рухатись?
- Чи можна обганяти автомобіль?
- Кого можна перевозити на мотоциклі?
- Які вантажі можна перевозити на мотоциклі?
- Як треба поводитися при виїзді на дорогу?
- Як повинні рухатися 2-3 мотоциклісти на дорозі?

Виступ групи «Пасажирів»

1) Правила безпеки на зупинках громадського транспорту

Очікувати транспорт треба у призначеному місці. Якщо ж його не має, слід очікувати на тротуарі чи на узбіччі. Не можна стояти спиною до транспорту, що наближається. Небезпечно стояти в першому ряді: коли до зупинки підходить транспорт, юрба може виштовхнути під колеса. Не можна намагатись увійти у транспорт, що вже відходить.

Після виходу з транспорту не слід поспішати відразу переходити на другий бік вулиці, краще зачекати, доки транспорт від'їде.

2) По садка й висадка з ТЗ

Посадку й висадку пасажиром дозволяється здійснювати після зупинки транспортного засобу. У задні двері автобуса пасажир заходять, а у передні виходять. Якщо є треті, середні двері, у них можна входити та виходити.

Якщо у транспорт заходить інвалід, жінка з маленькою дитиною, літні пасажери, слід пропустити їх уперед, допомогти увійти. Якщо вони виходять, допомогти вийти.

Входити у транспортний засіб можна тільки в тому випадку, якщо він остаточно зупинився, і тільки з того боку тротуару чи узбіччя проїжджої частини. Протягом темного часу доби слід уникати порожніх зупинок. Очікувати транспорт краще в багатолюдних місцях, на добре освітленій зупинці.

3) Безпека салону

У салоні передбачено все необхідне. Є аварійні та запасні виходи, вогнегасники, аптечка. Стоячи у транспорті, необхідно надійно триматися за поручні чи спеціальні ручки. Це допоможе не впасти під час гальмування. Стояти в салоні краще обличчям у бік руху.

У громадському транспорті можуть бути злодії. Щоб не стати їх жертвою, треба тримати на очах свій портфель чи сумку, треба бути уважним, особливо при виході.

4) Поведінка в екстремальних ситуаціях

При автобусній аварії для виходу слід використовувати двері, аварійні виходи, вентиляційні люки. Якщо не відчиняються двері, відкривати запасні виходи. З ущільнювача вікон треба витягнути гумовий шнур, після цього просто надавити на скло.

Якщо аварійні виходи не відкриваються, треба, обернувши руку будь-якою тканиною, вибити найближче скло. Це можна зробити обома ногами.

5) Запитання для «пасажирів»

- Який транспорт називається громадським?
- Як поводитись у громадському транспорті?
- Як треба поводитись на залізничній станції?
- Що може статись, якщо виглядати з вікон транспорту? Чи можна висовувати руку, голову, якісь речі?

Виступ групи «Водіїв»

1) Особливості посадки й висадки з автомобіля

Посадку й висадку варто робити не на проїжджій частині, а у спеціально відведених місцях чи біля бордюру дороги.

2) Потенційна небезпека пасажирських місць

У середині салону автомобіля для пасажирів існують такі фактори, що травмують:

- наявність зайвих пасажирів;
- багаж на задньому сидінні;
- імовірність пересування пасажирів в середині салону;
- наявність виступів у середині автомобіля;
- незакріплені предмети.

3). Захисні системи, їх призначення

Найнебезпечнішим є переднє сидіння поруч із водієм, тому перевезення дітей до 12-ти років на цьому сидінні суворо заборонено.

До захисних систем салону автомобіля належать:

- підголівники;
- ремені безпеки (обов'язково ремені при русі автомобіля мають бути пристебнуті);
- надувні подушки безпеки;
- безпечні колисочки для дітей до одного року;
- безпечне крісло для дітей дошкільного віку.

4) Запитання для «водіїв»

- Які є види дорожньо-транспортних пригод?
- Як діяти в разі зіткнення?
- Як поводитись, якщо стався наїзд на пішохода?
- Коли водій не має права сидіти за кермом?
- Як повинен вести себе з пасажирами?

Підсумок виховної години

Слово вчителя. Жити у великому місті і не знати правил дорожнього руху неможливо. Щоб зберегти життя, уникнути неприємних ситуацій на дорозі, слід знати ці правила й завжди їх дотримуватись, а іноді навіть нагадувати про них вашим рідним.